

Uvodna rijec Visokog predstavnika Wolfganga Petritscha

Radni sto Pakta o stabilnosti za pitanja sigurnosti, Sarajevo, 15. februar 2000. godine

Specijalni koordinator g. Hombach, ministre vanjskih poslova g. Prlic, kopredsjedavajuci ambasadore gdje. Turkovic, cijenjeni gosti i delegati, dragi mi je sto imam priliku da dam uvodnu rijec iz perspektive mog Ureda.

Tokom proteklih nekoliko sedmica sam, zajedno sa ostalim predstavnicima iz BiH i medjunarodne zajednice, posvetio puno vremena i razmisljanja pitanju sigurnosti u BiH. Ova zemlja se ne moze nadati da ce razviti i odrzati jedan moderan demokratski okvir ukoliko ne bude imala odrzivu i sveobuhvatnu sigurnosnu politiku, koja ce biti zasnovana na konceptu balansa i medjusobnog povjerenja izmedju naroda u Bosni i Hercegovini. Gledano izvana, kredibilna sigurnosna politika je isto tako jedan od elemenata koji otvaraju vrata za prikljucivanje BiH evropskim integracijama u buducnosti.

Prvo bih zelio da kazem nesto o redukciji oruzanih snaga, koju smatram kljucnom za svaku odrzivu sigurnosnu politiku. Redukcije od 15% s kojima su se entitetske oruzane snage slozile u 1999. godini predstavljale su vazan signal ne samo za BiH nego i za cijelu regiju. Ovim redukcijama ce se smanjiti previsoki procenti sredstava koja se izdvajaju za troskove odbrane, te podstaknuti razmisljanje i donesenje mjera u smislu preusmjeravanja sredstava.

Po mom misljenju, ima prostora za dodatne redukcije snaga, zbog cega sam i pozvao Predsjednistvo da se obaveze na dodatnu redukciju od 15%. Ohraben sam jutrošnjim konstruktivnim i pozitivnim rjecicima i doprinosom predsjednika Izetbegovica, i iskreno se nadam da ce tokom naredna dva dana Predsjednistvo pokrenuti ovu inicijativu na ovom medjunarodnom forumu. BiH moze pruziti primjer drugim zemljama jugoistocne Evrope.

Jedan od kljucnih ustavnih i institucionalnih aspekata sigurnosti u svakoj zemlji jeste potreba da se osigura da komandu nad oruzanim snagama vrse demokratski izabrani predstavnici naroda. U slucaju BiH, ovaj princip civilne komande i kontrole je jasno definiran u Općem okvirnom sporazumu za mir, i ja sam nedavno Predsjednistvu ponovio ovu cinjenicu. Ukratko, nijedna zemlja jugoistocne Evrope se ne moze nadati da ce biti ozbiljno razmatrana za clanstvo u euro-atlantskim integracijama ukoliko se ne budu pridrzavala ovog principa.

Drugo, reforma u oblasti sudstva. Postivanje vladavine prava je ocigledno od vitalnog interesa za sigurnost, te je mi iz OHR-u i dalje energично zagovaramo u BiH. Cilj je uspostaviti potpuno funkcionalan, nezavisan i efikasan sudski sistem bez kojega nema dugorocnog odrzivog privrednog razvoja, efikasne zastite ljudskih prava od strane domacih institucija, niti osiguranog zakona i reda.

Zakoni uradjeni u cilju depolitiziranja procesa izbora sudija, koji su izradjeni uz pomoc predstavnika medjunarodne zajednice u zemlji, sada se nalaze pred zakonodavnim skupstinama entiteta. OHR je u ljetu prosle godine nametnuo zakon kojim se osniva Vrhovni sud Federacije i prosirio ovlastenja Tuzilstva Federacije. Odredjene kategorije krivicnih djela, posebno organizirani kriminal, se sada rjesavaju na federalnom nivou, a ne na nivou kantona sto za cilj ima da se ukine donesenje politicki motiviranih sudskeh odluka. U medjuvremenu je osnovana Komisija za medjuentitetsku pravnu saradnju; donesen je jedinstveni eticki kodeks za sudije i tuzitelje, dok mi nastavljamo napore na formiranju tijela za obuku u sudstvu.

Ovo su samo neke sudske reforme koje su u toku ili su vec izvrsene. Medjutim, moram takodjer spomenuti, mada je vecina vas mozda vec upoznata sa tim, da sam nedavno donio zakon kojim se osniva drzavna granicna sluzba bez koje se ljudi u BiH nikada ne bi osjecali propisno zasticeni kao gradjani ove zemlje.

Istovremeno radimo na eliminiranju korupcije koja jos uvijek predstavlja glavnu kocnicu prelasku u potpuno demokratsko drustvo. U septembru prosle godine osnovao sam Grupu za transparentnost i borbu protiv korupcije (ACT) u nastojanju da se usmjere i pojacaju napor medjunarodne zajednice u oblasti borbe protiv korupcije.

Medjutim, prava promjena treba da dodje iznutra i to je razlog zbog kojeg ja pozdravljam spremnost BiH da pristupi potpisivanju Krivicno-pravne konvencije o korupciji, GRECO (Grupa drzava u borbi protiv korupcije) i drugih medjunarodnih dokumenata, kao i sudjelovanje BiH u svim naporima usmjerjenim na borbu protiv korupcije u

sklopu Pakta o stabilnosti.

Sira javnost takodjer treba biti bolje upoznata sa prirodom i opsegom korupcije u BiH drustvu. Kampanja informiranja javnosti o ovom pitanju je vec u toku. Kao sto vam je vjerovatno poznato, jucer smo organizirali prvu BiH konferenciju posvećenu transparentnosti i borbi protiv korupcije, na kojoj je ucestvovalo preko 200 ljudi iz cijele BiH, koji su predstavljali sva tri nivoa vlada, sudstvo, policiju, nevladine organizacije, građansko drustvo i sredstva informiranja.

Kao sto mozete vidjeti iz svih ovih aktivnosti, pitanja sigurnosti su u sredistu napora međunarodne zajednice ovdje u BiH. Necu se izvinjavati za nesto sto možda izgleda kao cisto lokalne primjedbe stoga sto zaista smatram da su one od znacaja za cjelokupni region.

Iskustvo BiH može dati primjer susjednim zemljama u regionu, a vasa nastojanja i spremnost da uspostavite saradnju na regionalnoj osnovi će pomoci u pripremama za vecu angaziranost u evropskim institucijama, kako vojnim tako i civilnim.

Istovremeno, aktivnosti BiH po pitanju sigurnosti neće imati uticaj koji bi moglo imati ako susjedne zemlje ne preduzmu slike mјere. Sto se tice sigurnosti, BiH ne može raditi u vakuumu: ona je odista dio regiona i ona se mora gledati kao takva, posebno kada se radi o ovome pitanju.

Ja se iskreno nadam da će narod BiH iskoristiti ovu priliku koju Pakt stabilnosti predstavlja za njegovu buducnost, i zazelio bih vam veoma uspjesnu konferenciju i danas i sutra.